

Kronisk inflammatorisk demyeliniserande polyneuropati

Kronisk inflammatorisk demyeliniserande polyneuropati, CIDP, är en inflammatorisk sjukdom som uppkommer i de perifera nerverna. CIDP påverkar framför allt muskelkraft och känsel. Sjukdomen kan uppstå i alla åldrar men de flesta insjuknar vid 50–70 års ålder.

I Sverige har uppskattningsvis 3–4 vuxna per 100 000 invånare CIDP. Bland barn har färre än 1 per 200 000 invånare sjukdomen.

Symtom

Vid CIDP uppstår en inflammation längs med de perifera nerverna, de nerver som finns utanför hjärnan och ryggmärgen. Detta leder till tilltagande muskelsvaghet och känselpåverkan.

Vilka symtom som uppstår och deras svårighetsgrad varierar mellan olika personer och olika former av sjukdomen. Hos barn kommer symtomen vanligtvis i skov. Hos vuxna är sjukdomen oftast långsamt fortskridande. Hur snabbt symtomen tilltar varierar också mellan olika sjukdomsformer.

Främst påverkas muskelkraften. Det ger en muskelsvaghet som oftast börjar i fötterna och underbenen. Personer med CIDP går stappligt och snubblar lätt. Med tiden kan även sättes- och lårmusklerna, händerna och armarna påverkas.

Stickningar och domningskänslor i armarna och benen, liksom känselnedsättning och nervsmärtor förekommer.

CIDP kan även påverka icke-viljestyrda nerver. Det kan leda till att blodtrycksregleringen, urinblåsans och tarmens funktion eller i ovanliga fall andningsregleringen blir störd.

Orsak

CIDP är en autoimmun sjukdom, vilket innebär att kroppens immunsystem felaktigt riktas mot de egna vävnaderna. Vad som utlöser CIDP är i de flesta fall okänt.

Behandling

Vid behandling av personer med CIDP används olika läkemedel som påverkar immunsystemet och minskar inflammationen i de perifera nerverna.

Behandlingen inleds med inflammationsdämpande läkemedel, ibland flera i kombination. Plasmabytesbehandling är också ett alternativ men används endast kortvarigt.

Om det första behandlingsalternativet inte har tillräcklig effekt ges kraftfullare immundämpande läkemedel. I särskilda fall kan en autolog stamcellstransplantation övervägas.

Nervsmärtor kan behandlas med läkemedel som minskar överkänsligheten i de nerver som styr känseln.

Förutom läkemedelsbehandling kan habiliterings- eller rehabiliteringsinsatser behövas. Fysioterapi, ändrade arbetsätt, anpassningar och hjälpmedel kan göra det möjligt att vara aktiv utifrån sina egna förutsättningar. Psykologiskt stöd är viktigt.

Barn återhämtar sig ofta helt med behandling. Många vuxna får på sikt bestående funktionsnedsättningar.

Resurser

Vård av svårbehandlad CIDP är nationell högspecialiserad vård och ges vid särskilda enheter för neuromuskulära sjukdomar.

Svenska Neuromuskulära Arbetsgruppen har utarbetat en nationell konsensus för utredning och behandling av vuxna med CIDP.

Vid universitetssjukhusen finns Centrum för sällsynta diagnoser (CSD). De kan ge vägledning och information om sällsynta hälsotillstånd.

Samhällets stödinsatser

Barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar kan få olika typer av stöd och insatser. Mer information finns i Socialstyrelsens kunskapsdatabas om sällsynta hälsotillstånd, under *Samhällets stödinsatser*.

Intresseorganisationer

- Neuro
- RBU, Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar
- Riksförbundet Sällsynta diagnoser

Läs mer

Det här är en kort sammanfattning av texten i Socialstyrelsens kunskapsdatabas om sällsynta hälsotillstånd. Se vidare socialstyrelsen.se/sallsynta-halsotillstand. Texterna i kunskapsdatabasen produceras av Informationscentrum för sällsynta hälsotillstånd vid Ågrenska på uppdrag av Socialstyrelsen.

E-post: sallsyntahalsotillstand@agrenska.se, agrenska.se/informationscentrum

Reviderad juni 2023

ÅGRENKA